

Пікассо: живопис, що шокував світ

КУПИТИ

Про книгу

Книга американського мистецтвознавця Майлза Юнгера — це розповідь про те, як невідомий юний художник із Барселони на ім'я Пабло Руїс став «тим самим Пікассо», найвпливовішим митцем XX століття. Його перші кроки в Парижі були позначені відчайдушною боротьбою, часто відчаєм і зневірою, але Пікассо пізніше згадував їх як найщасливіші в житті.

ПРОЛОГ: У ПОШУКАХ ВТРАЧЕНОГО ЧАСУ

Усі ми повернемося до «Бато-Лавуар». Ніде нам не вдавалося почуватися такими щасливими, як там...

Пікассо. Лист до Андре Сальмона (1945)

Пабло Пікассо стояв на порозі власної квартири, одягнений якомога тепліше, щоб осіння прохолода не спромоглася торкнутися його тіла. Капелюх — щільно насунутий на вуха, в'язаний коричневий шарф, недбало обмотаний навколо шиї. Сюртук, чия форма була давно втрачена, робив його кремезну статуру схожою на хмару або на мішок. Закутаний у лахміття, не стільки невпізнаваний, скільки непомітний під шарами ганчір'я, що нібито зберігали тепло, він найменше скидався на всесвітньо відомого успішного художника.

У цьому видовищі було щось недоречне — начебто чоловік випадково заблукав у цьому кварталі. Якщо вишукана адреса — квартира в будинку сімнадцятого сторіччя, що на вулиці Великих Августинців у світському лівобережному окрузі Сен-Жермен-да-Пре, — аж кричала про світовий успіх, водночас його клошарське вбрання наводило на думку, що цій людині цілком байдужі гарні атрибути, що зазвичай йдуть у комплекті із загальним визнанням. Своїми штанами в плямах, зношеними манжетами та бувалим фетровим капелюхом, «криси якого ще за давніх часів відмовилися зберігати хоча б якусь форму», Пікассо виказував таку ж зневагу до умовностей, якою просочені його картини — картини художника-борця, що ледве зводить кінці з кінцями й живе в убогому помешканні на Монмартрі. Ця риса була таким собі вивертом його особистості, яку перша дружина творця сумлінно намагалася виправити. Вона часто скаржилася, що скільки б грошей не заробив її чоловік, все одно він ладен вдягатися лише як жебрак.

І справді: що заможнішим він ставав, то наполегливіше намагався показати, що гроші не в змозі його змінити.

«Людині треба мати здібності для того, щоб дозволити собі розкіш, — сказав він якось письменникові Жану Кокто, — і мати змогу зневажати її».

Хай там як, а цього осіннього вівторкового дня 1945 року творець чекав зовсім не на свою дружину. Ольга вже давно махнула на нього рукою й відмовилася від безуспішних спроб долучити його спосіб життя, хоча б краєчком, до стилю життя вищого суспільства. Якийсь час він підкорявся її суворому диктату, відвідував костюмовані бали, що їх улаштовував декадент граф Етьєн де Бомон, позував фотографам із люлькою в руці й узагалі грав роль безтурботного світського лева, що радіє життю. Але врешті-решт Пікассо втомився від нескінченної низки коктейльних вечірок та вишуканих званих обідів і повернувся до небалого стилю життя, яким насолоджувався ще до того, як дружина, розумниця й красуня, усвідомила, що саме це й відповідає його природі. Угорському фотографу Брассаї, який зустрів Пікассо 1932 року, пощастило спостерігати цей процес на власні очі: «Ті, хто вважали, що він раз і назавжди залишив свою молодість, забув сміх та веселі розіграші юності, добровільно відмовився від свободи та насолоди спілкуванням із друзями та дозволив "обдурити" себе гонитвою за "статусом", зрештою зрозуміли, що помилялися. *La vie de bohème* перемогло». Правду кажучи, це від самого початку було нерівним двобоєм: доки Ольга намагалася перетворити його на джентльмена,

Пікассо мстився їй за це у своїх творах, проганяючи її, колишню балерину, крізь найнеймовірніші живописні трансформації, одна гротескніша за іншу.

І зовсім не на самовіддану Ольгу і не на розкішну Марію-Терезію Вальтер чи замислену Дору Маар, його попередніх коханок, які досі значилися в складі численного гарему Пікассо, чекав він того дня. Ця

жінка була його останнім завоюванням — двадцятитрирічна рудоволоса Франсуаза Жіло.

Певно, називати її «завоюванням» було б неправильно. Цього разу здавалося, що цей невблаганний спокусник зустрів рівносильну собі противницю. Це правда, що після запеклої боротьби за її увагу Франсуаза погодилася ділити з ним ліжко, але його намагання заволодіти не лише її тілом, але й душею щоразу розбивалися об таку її рису, як непідвладність. Це його дратувало. Здатність дівчини перехоплювати та відкидати його наміри лише розпалювала в ньому рішучість володіти нею беззастережно, але її незбагненна стійкість доводила його розум до помутніння. Брассаї відзначав «його засмучений, нервовий стан». Поруч із Франсуазою цей завжди впевнений у собі чоловік (особливо коли йшлося про битву між статями) був доведений до не-певного, незрозумілого стану. «Якось я зустрів такого Пікассо: дещо засмученого, сором'язливого, схожого на студента, що вперше в житті закохався, — згадував Брассаї, — і він зніяковіло вказав на Франсуазу зі словами:

— Чи ж вона не красуня? Тобі також здається, що вона гарна, як німфа?»

Було цілком очевидно, що Франсуаза Жіло — яка щойно випустилася з коледжу і мала дуже малий досвід щодо життя й світу в цілому, у тому числі щодо стосунків з чоловіками, — примудрилася вибити його з рівноваги. Після року з чимось розлучень та відновлень стосунків Пікассо все ще не розумів, чого вона насправді хоче.

— Не розумію тебе,— гарчав він. — Ти для мене надто складна.

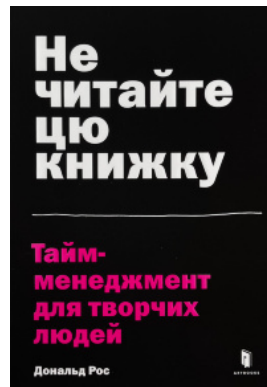
Під час найостаннішого вияву протесту Франсуаза на кілька місяців поїхала на південь Франції; стосунків із майстром вона не розірвала, але ясно натякнула, що не має наміру присвятити себе суто йому.

Коли ж вона нарешті повернулася й зненацька постала на порозі його помешкання, художник не зміг приховати вражених почуттів.

Рекомендована література

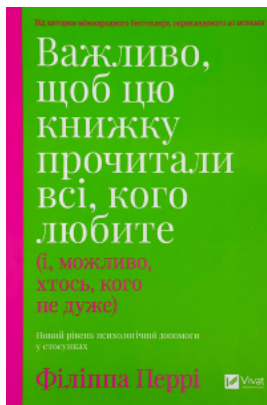
Зафейсбучені. Як соціальна мережа штовхає світ до катастрофи

Не читайте цю книжку. Тайм-менеджмент для творчих людей

Дивовижний світ Хаяо Міядзакі

Важливо, щоб цю книжку прочитали всі, кого любите (і, можливо, хтось, кого не дуже)

Перейти до категорії
Біографії і мемуари

КУПИТИ